

Avaluació de final d'etapa ESO quart

CURS 2025-2026

competència en comunicació lingüística
llengua catalana i literatura

Instruccions

- Per respondre a les preguntes de la prova disposes d'un **FULL DE RESPOSTES** amb dues parts.
 - **PART 1:**
 - **Comprensió oral:** has d'escoltar un text i respondre a les preguntes. Escoltaràs el text dues vegades. La primera és per respondre a les preguntes i la segona, per repassar les teves respostes.
 - **Comprensió escrita:** has de llegir dos textos i respondre a les preguntes.
 - **Només hi ha una resposta correcta per a cada pregunta.** Marca amb una X la casella corresponent.
 - No facis servir cap corrector (líquid, cinta). Si t'equivoques, segueix les indicacions que trobaràs al full de respostes.
 - **PART 2:** has d'elaborar un text que tingui 125 paraules com a mínim. Segueix les indicacions i recorda que només pots escriure la teva redacció dins l'espai que marca el requadre. Per fer l'esborrany, demana un full en blanc.
- Tanca l'**ordinador** per fer l'expressió escrita.
- Per fer la prova utilitza un **bolígraf blau o negre** (tinta no esborrable).
- No t'oblidis de respondre a la **pregunta de valoració**.

COMPRENSIÓ ORAL

Ara escoltaràs un text dues vegades. La primera és per respondre a les preguntes i la segona, per repassar les teves respostes. Tens un minut per llegir l'enunciat de les preguntes abans d'escoltar el text.

UN PIANO DE QUALITAT

1. En quin segle es va inventar el piano?

- a. segle XVII
- b. segle XVIII
- c. segle XIX
- d. segle XX

Imatge de wikipedia.org

2. Una de les conseqüències de la popularització del piano és que...

- a. se'n van abaratir els preus.
- b. es van construir instruments més populars.
- c. van augmentar les composicions per a l'instrument.
- d. es va introduir com un instrument més de l'orquestra.

3. Es va desenvolupar una indústria que produïa pianos perquè...

- a. els compositors ho reclamaven.
- b. n'hi havia molt pocs fins al moment.
- c. es consideraven objectes molt valuosos.
- d. va augmentar-ne l'ús en l'àmbit professional i domèstic.

4. Quina de les afirmacions següents és certa?

- a. Tot i el seu èxit, actualment hi ha molt poques marques de piano.
- b. Al segle XIX, l'ús del piano es restringia als músics professionals.
- c. La fabricació de pianos en sèrie va començar al segle XX.
- d. Molts pianos es construeixen amb fusta d'avet.

5. La taula harmònica del piano és l'ànima de l'instrument perquè és la part...

- a. més important.
- b. que més sedueix el públic.
- c. que suporta el pes de l'instrument.
- d. que té la funció de donar ritme a la música.

COMPRENSIÓ ORAL

- 6. Un «resultat final òptim» és un resultat...**
- a. suficient.
 - b. imprecís.
 - c. mediocre.
 - d. excel·lent.
- 7. Dels elements següents, quin és el que influeix menys en la qualitat del so d'un piano?**
- a. La qualitat de la corda.
 - b. Les fibres de la fusta.
 - c. La forma del moble.
 - d. El vernís.
- 8. Què és el «punt d'atac»?**
- a. La tecla que pitja el pianista.
 - b. La corda que es percudeix en tocar la tecla.
 - c. El lloc precís on el martellet colpeja la corda.
 - d. La manera de seure del pianista davant del piano.
- 9. En aquest text, es pot trobar informació sobre...**
- a. els orígens del piano.
 - b. les principals marques de pianos.
 - c. l'evolució dels instruments de corda.
 - d. els músics més destacats del segle XIX.
- 10. Quins són els dos temes principals del text?**
- a. L'inventor del piano i la qualitat del seu so.
 - b. Els orígens i les característiques del piano.
 - c. El piano del segle XIX i les seves característiques.
 - d. Els costums de la burgesia del segle XIX i les mides del piano.

Llegeix el text següent amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta.

HISTÒRIA D'UN PIANO

Quan el vaig veure per primera vegada, vaig saber que només podia ser aquell piano. La il·lusió de la meua vida era tenir un piano de cua. Després de tants anys guanyant-me la vida amb pianos verticals i elèctrics, no hi havia res que desitgés més: el piano de cua perfecte que em feia somiar despert. Malgrat saber quin piano i quin so volia, el meu desig era impossible. El piano de so vellutat que veia en els meus somnis estava fora del meu abast. No em vaig desanimar i vaig començar a buscar per les botigues de pianos d'ocasió i per Internet. Un dia en vaig trobar un que semblava que sí, però era massa gran, no cabia al menjador del meu pis.

Imatge de getyourguide.com

Vaig pensar a deixar-ho córrer. El piano de so vellutat que em feia somiar despert s'esvaïa. «Qui busca, troba», vaig pensar. Una tarda, en un d'aquells carrers estrets del barri de Gràcia de Barcelona, vaig descobrir una petita botiga de pianos de segona mà: Pianos Santa Tecla.

El local no era res de l'altre món. De portes enfora, la botiga no tenia cap mena d'encant i es veia descuidada, bruta i una mica fosca. Els pianos que s'endevinaven des de l'exterior semblaven malalts, a un pas de la mort. Res no convidava a entrar-hi. Però, si en algun lloc hi havia el piano que buscava des de feia tant de temps, havia de ser allà.

Em va atendre un home molt simpàtic de cara rodona. Era com una mena de gnom gegant de mitjana edat. Tenia la cara plena de pigues, els cabells pèl-rojos i una barba espessa del mateix color. El seu accent era molt graciós, semblava sortit d'algun lloc de l'Europa de l'Est, i

COMPRESIÓ ESCRITA. TEXT 1

quan parlava gesticulava d'una manera molt còmica amb uns bracets massa curts i uns dits massa tous i rabassuts. El seu curiós deix i el vaivé de la seva panxa arrodonida, que lluitava per alliberar-se d'un sofert cinturó de cuir, em tenien desconcertats. Tan bon punt em va dir el seu nom, Janusz Borowski, vaig situar el seu origen en algun bosc llunyà a l'est de Polònia.

Vaig recórrer la botiga en menys de quinze segons. Era tan petita! Cap dels instruments era el piano de so vellutat que jo volia. No em calia ni tan sols provar-los. Però llavors, com un mag que assaja el truc final de l'espectacle, l'homenet va descórrer una cortina vella i atrotinada i... *voilà*. Quan el vaig veure, vaig saber que havia de ser aquell.

Era un piano negre de mitja cua. Tenia cicatrus per tot arreu, estava repintat, ple de pols, desnodrit, mort de set. Així i tot, tenia alguna cosa intangible que el mantenia amb vida, una mena de llum ancestral que lluitava per no extingir-se. El seu encanteri em va travessar el cor i en un instant em va conquerir per sempre més.

Vaig obrir el cilindre i va aparèixer la marca: Grotrian-Steinweg. Vaig aixecar la tapa de la caixa de ressonància i va emergir un camp erm on s'havien lliurat mil batalles. Vaig buscar el número de sèrie per determinar l'edat de l'instrument, però no el vaig trobar enlloc. Devia estar ocult sota les mil capes de pintura amb què l'havien torturat.

Després de la primera inspecció, havia arribat el moment de la veritat. El moment de saber si sonava com el vellut dels meus somnis. Vaig demanar una banqueta a l'homenet del bosc polonès. Me la va portar en un tres i no res i me la va oferir amb els ulls lluents propis de qui coneix tots els secrets de l'il·lusionisme. El teclat d'ivori original estava ronyós i sense esmalt. Abans de posar-hi les mans a sobre, vaig pensar què volia tocar. Era important triar la peça adequada. Vaig seure a la banqueta, vaig estirar els peus fins als pedals i vaig alçar les mans cap al teclat. Vaig tocar un nocturn de Chopin sense afanyar-me.

COMPRESIÓ ESCRITA. TEXT 1

Una preciosa llum d'un altre temps va emergir des de les profunditats de l'instrument. De les seves cordes famèliques i assedegades, alguna cosa intangible va embriagar fins a l'últim racó d'aquella trista botiga. Va sonar una màgia rovellada, un embruix vellutat, un dolç encanteri vingut de terres llunyanes, un somni utòpic i antic.

Cinc minuts de nocturn. Cinc minuts que van canviar el meu món.
—Me'l quedo! —vaig exclamar amb determinació, sense preguntar ni tan sols el preu.

Ramon Gener, *Història d'un piano* (text adaptat)

- 11. El protagonista pensava que el seu somni no es compliria mai perquè...**
- a. el seu piano ideal era molt car.
 - b. encara no sabia tocar el piano prou bé.
 - c. només podia comprar un piano elèctric.
 - d. només trobava pianos verticals de segona mà.
- 12. El protagonista va buscar per les botigues de «pianos d'ocasió» (subratllat en el text). Això significa que eren botigues de pianos...**
- a. exclusius.
 - b. de qualitat.
 - c. a bon preu.
 - d. d'importació.

COMPRENSIÓ ESCRITA. TEXT 1

- 13.** L'acció narrada en el text transcorre a...
- París.
 - Roma.
 - Barcelona.
 - Nova York.
- 14.** Digues si les afirmacions següents són verdaderes (casella V) o falses (casella F).
- 14.1.** La botiga de pianos tenia un aspecte decadent.
- 14.2.** El venedor de pianos era un home molt seriós i esquerp.
- 14.3.** El piano que el protagonista va trobar s'havia repintat diverses vegades.
- 14.4.** Un amic va donar l'adreça d'una botiga de pianos molt especial al protagonista.
- 15.** El piano negre de mitja cua tenia «cicatrius» (subratllat en el text). Això significa que tenia...
- ferides.
 - costures.
 - ratllades.
 - adhesius.
- 16.** Quina característica es destaca del piano negre de mitja cua que va trobar el protagonista?
- Era molt bonic.
 - Estava desafinat.
 - Estava molt atrotinat.
 - Tenia un teclat brillant.
- 17.** A l'enunciat: «me la va oferir amb els ulls lluents» (subratllat en el text), el pronom «la» es refereix a la...
- inspecció.
 - banqueta.
 - veritat.
 - peça.

COMPRESIÓ ESCRITA. TEXT 1

- 18.** A l'enunciat: «Abans de posar-hi les mans a sobre» (subratllat en el text), el pronom «hi» es refereix...
- a. al teclat.
 - b. a la partitura.
 - c. a la banqueta.
 - d. a la tapa del piano.
- 19.** Quina peça de Chopin va tocar al piano, el protagonista?
- a. Un nocturn.
 - b. Un preludi.
 - c. Una polca.
 - d. Un estudi.
- 20.** El protagonista volia comprar un piano perquè...
- a. era professor de piano.
 - b. era pianista professional.
 - c. el seu fill estudiava piano.
 - d. estudiava l'instrument al conservatori.
- 21.** El text està narrat en...
- a. primera persona.
 - b. segona persona.
 - c. tercera persona.
 - d. primera i segona persona.
- 22.** El text que has llegit és narratiu i...
- a. argumentatiu.
 - b. descriptiu.
 - c. expositiu.
 - d. dialogat.

COMPRENSIÓ ESCRITA. TEXT 2

Llegeix el text següent amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta.

FRÉDÉRIC CHOPIN

Frédéric Chopin va néixer a Varsòvia (Polònia) el 1810. El seu pare, Nicolas Chopin, era professor de francès a Varsòvia. Als vint anys, Frédéric Chopin ja era un pianista expert. Per seguir perfeccionant el seu domini del piano, va

Imatge de National Geographic

viatjar a Viena, Praga, Dresden i Berlín, i es va instal·lar definitivament a París, centre del Romanticisme francès. Allà va desenvolupar una intensa activitat com a compositor i concertista, i va fer de professor de piano a l'aristocràcia. A la capital francesa, es va relacionar amb músics, pintors i escriptors.

Durant nou anys va tenir una relació sentimental amb l'escriptora francesa Aurore Dupin, que firmava les seves obres amb el pseudònim «George Sand». En aquells anys, Chopin va compondre gran part de la seva obra més important per a piano. Però el músic arrossegava problemes respiratoris i, alhora, buscava trobar la tranquil·litat necessària per continuar component. És per això que, seguint els consells dels metges, va fugir dels gèlids i humits hiverns de París i va buscar un lloc amb un bon clima. Va decidir anar a passar l'hivern de 1838-1839 a Mallorca, al monestir cartoixà de Valldemossa, acompanyat de la seva parella sentimental. Allà va acabar de compondre els vint-i-quatre preludis, peces molt breus que desperten profundes emocions. N'hi ha un que és especialment conegut: «La gota d'aigua», en què una nota es va repetint de manera insistent i evoca la gota que queia a la seva cel·la enmig de la pluja. I és que la cartoixa era un lloc molt fred, ja que les habitacions no tenien llar de foc ni cap manera d'escalfar-se.

COMPRESIÓ ESCRITA. TEXT 2

D'altra banda, la seva estada allà va escandalitzar els mallorquins, perquè ell i la seva parella no només no estaven casats, sinó que ella ja tenia dos fills d'una relació anterior. A més, George Sand sovint es vestia amb pantalons, cosa que no s'havia vist mai a l'illa (i trigaria a veure-s'hi). El fred i les males condicions de l'allotjament van fer que la malaltia del músic empitjorés. En el viatge de retorn, va visitar Barcelona i Arenys de Mar. Temps després, George Sand va escriure un llibre de records titulat *Un hivern a Mallorca* (1842). Quan es van separar, Chopin va iniciar una gira de concerts per Anglaterra i Escòcia l'any 1848, on va empitjorar la seva malaltia. Després d'alguns mesos d'inactivitat, el músic va morir a París l'any 1849.

Com a pianista, Chopin tenia una gran reputació. Va innovar la tècnica per tocar el piano i va modificar l'ús del pedal, entre altres novetats. Ell entenia que per tocar el piano no s'havia de forçar mai l'anatomia de la mà, sinó utilitzar-ne les capacitats naturals. Va escriure els preludis per a piano per desenvolupar la seva tècnica pianística, exercitar les mans i aconseguir l'agilitat necessària.

La producció de Chopin no va ser gaire extensa, però va mantenir un ritme regular fins al 1846, any en què va disminuir notablement. Va escriure dos concerts per a piano i orquestra. Al músic polonès no li agradaven els grans auditoris. Per això, la seva obra se centra quasi exclusivament en peces per a piano pensades per tocar-les davant de poques persones. Creia que només així es podien comunicar els sentiments més íntims i personals.

Com que va morir molt jove (encara no havia complert els quaranta anys), és difícil distingir una veritable evolució en el seu estil. Però és cert que Chopin va saber extreure totes les possibilitats tècniques i expressives del seu instrument. Per poder comunicar directament els seus sentiments, va mostrar sempre una predilecció per les formes lliures, pròpies del Romanticisme, que li donaven una major

COMPRENSIÓ ESCRITA. TEXT 2

autenticitat. Destaquen especialment els seus nocturns, petites peces de no més de deu minuts, en què s'evocuen les sensacions misterioses i nostàlgiques de la nit i la foscor, i on es concentra la sentimentalitat romàntica.

Text adaptat d'enciclopedia.cat

23. A què es dedicava Aurore Dupin?

- a. Componia música per a piano.
- b. Era mestressa de casa.
- c. Tocava el piano.
- d. Escrivia llibres.

24. Un «pseudònim» (subratllat en el text) és un nom...

- a. fals amb què se signa una obra.
- b. que significa el mateix que un altre.
- c. que significa el contrari que un altre.
- d. amb què s'identifiquen tots els membres d'una família.

25. Per què Chopin va viatjar a Mallorca?

- a. Per fer turisme.
- b. Per millorar la seva salut.
- c. Per viure en un lloc barat.
- d. Per trobar-se amb George Sand.

26. «La gota d'aigua» de Chopin és un...

- a. estudi.
- b. preludi.
- c. nocturn.
- d. concert.

COMPRESIÓ ESCRITA. TEXT 2

27. Digues si les afirmacions següents sobre Frédéric Chopin són verdaderes (casella V) o falses (casella F).

27.1. Va impartir classes de piano a la noblesa.

27.2. Firmava les seves obres amb el nom «George Sand».

27.3. Va cursar tots els estudis de piano a la seva ciutat natal.

27.4. Durant la seva vida, només es va relacionar amb músics.

28. Què significa «cel·la» (subratllat en el text)?

a. Cambra de bany.

b. Dormitori.

c. Presó.

d. Cova.

29. En quin ordre apareixen al text els fets següents sobre la vida de Frédéric Chopin?

A. Va fer concerts a diferents ciutats.	B. Es va separar de George Sand.	C. Va buscar un lloc tranquil per compondre música.	D. Va viure a Mallorca durant un temps.
--	---	--	--

a. B → C → D → A

b. B → A → C → D

c. C → A → B → D

d. C → D → B → A

30. Al final de la seva vida, Chopin va fer una gira de concerts a...

a. París.

b. Polònia.

c. Escòcia.

d. Mallorca.

COMPRENSIÓ ESCRITA. TEXT 2

31. Chopin va morir l'any...

- a. 1840.
- b. 1842.
- c. 1848.
- d. 1849.

32. A l'enunciat: «Ell entenia que per tocar el piano no s'havia de forçar mai l'anatomia de la mà, sinó utilitzar-ne les capacitats naturals» (subratllat en el text), el pronom «ne» es refereix...

- a. a les capacitats.
- b. a l'anatomia.
- c. al piano.
- d. a la mà.

33. Chopin componia peces per ser tocades al piano davant de poques persones perquè...

- a. pensava que era la millor manera de transmetre els sentiments.
- b. no era prou reconegut per tocar davant d'un gran auditori.
- c. sentia vergonya de tocar davant de molta gent.
- d. la malaltia limitava la seva energia.

34. A quin moviment artístic va pertànyer Chopin?

- a. Barroc.
- b. Realisme.
- c. Classicisme.
- d. Romanticisme.

35. Quin dels títols següents és el més adequat per al text?

- a. «George Sand i Chopin»
- b. «Qui era Aurore Dupin?»
- c. «Vida i obra de Chopin»
- d. «Un hivern a Mallorca»

- 36. L'objectiu principal d'aquest text és...**
- a. divertir els lectors.
 - b. oferir informació sobre Chopin.
 - c. conèixer com escrivia George Sand.
 - d. descriure com era el piano de Chopin.
- 37. Què tenen en comú els dos textos de la prova que has llegit?**
- a. Indiquen quines són les parts d'un piano.
 - b. Expliquen on es pot trobar un bon piano.
 - c. Parlen sobre l'experiència d'un pianista.
 - d. Narren com aconseguir un piano únic.
- 38. Quin o quins textos de la prova ofereixen informació sobre una escriptora?**
- a. «Un piano de qualitat».
 - b. «Història d'un piano».
 - c. «Frédéric Chopin».
 - d. «Història d'un piano» i «Frédéric Chopin».

REDACCIÓ

Imagina que estudies en una escola de música i ha arribat el moment d'escollir un instrument per tocar-lo. Quin t'agradaria tocar? Explica per què preferiries aquest instrument, o bé si no t'agradaria tocar-ne cap. Defensa amb arguments raonats la teva postura.

Escriu una redacció de 125 paraules com a mínim. Si n'escrius menys, es veurà afectada la teva puntuació.

Et recomanem que segueixis aquest procés:

- 1. planificació, esquema de les idees que desenvoluparàs;**
- 2. primera versió;**
- 3. revisió, correcció i versió definitiva.**

Pots demanar un full en blanc per fer l'esborrany.

Escriu la versió definitiva de la teva redacció a la PART 2 del FULL DE RESPOSTES.

Anota al final la quantitat de paraules escrites.